

Tuyên bố gần đây về cơ chế tham vấn song phương giữa Trung Quốc và Malaysia về vấn đề biển đã làm dấy lên những nghi ngại liên quan vấn đề Biển Đông mà hai bên có yêu sách lẫn.

Tại một cuộc gặp với Ngoại trưởng Malaysia Saifuddin Abdullah, Ngoại trưởng Trung Quốc Vương Nghị tuyên bố “mặt nên tăng mức độ cho đối thoại và hợp tác” về những vấn đề biển. Ngoại trưởng Saifuddin khẳng định cơ chế này sẽ do bên ngoại giao của hai nước dẫn dắt. Malaysia và Trung Quốc có mối quan hệ thặng dư mức độ bền chặt và năm 2019 đánh dấu 45 năm thiết lập quan hệ ngoại giao song phương.

Tuy nhiên, các nguồn thông tin về cuộc gặp giữa hai ngoại trưởng khẳng định cơ chế song phương Ngoại trưởng Trung Quốc dự xuất không phải là nền tảng th

luôn và những yêu sách ở Biển Đông. Các nguồn tin này gợi thích: “ Malaysia kiên định với lập trường rằng cách duy nhất để giải quyết bất kỳ tranh chấp ở Biển Đông là thông qua Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN)”.

Tuần trước, Thủ tướng Malaysia Mahathir Mohamad đã công bố một “khuôn khổ hướng dẫn” mới cho chính sách đối ngoại của Malaysia, nhấn mạnh Chính phủ nước này sẽ kiên định lập trường không liên kết với các công quốc lân cận đang thi tuyên bố các kế hoạch dẫn dắt quá trình thúc đẩy hợp tác ở thềm lục địa Hài giáo.

Là một phần của khuôn khổ này, Thủ tướng Mahathir cho rằng không được tiến hành các hoạt động quân sự hóa ở Biển Đông đang thềm lục địa biển này thành một khu vực hòa bình, hữu nghị và hợp tác thềm lục địa mới.

Khuôn khổ có đơn: “Và cả bên, Biển Đông là một vùng biển hợp tác, kết nối, xây dựng cùng đồng và không có xung đột hay đối đầu. Điều này phù hợp với tinh thần của Tuyên bố về khu vực hòa bình, tự do và trung lập của ASEAN (ZOPFAN). Malaysia sẽ tích cực thúc đẩy tầm nhìn này ở ASEAN”.

Tuyên bố ZOPFAN nhằm “giữ khu vực Đông Nam Á không bị ảnh hưởng bởi các công quốc bên ngoài dưới bất kỳ hình thức can thiệp nào”. Văn kiện này được các nước gồm Indonesia, Malaysia, Philippines, Thái Lan và Singapore ký kết năm 1971.

Mà, một công quốc hải quân, thềm lục địa xuyên thách thềm lục địa các yêu sách chủ quyền của Trung Quốc đối với khu vực này bằng việc hướng xuyên tiến hành các hoạt động tự do hàng hải ở Biển Đông.

Năm 2016, Philippines đã ký với Trung Quốc cơ chế tham vấn song phương về Biển Đông sau khi Tổng thống Rodrigo Duterte lên nắm quyền. Kể từ đó đến nay, hai nước thềm lục địa tiến hành các cuộc thảo luận về các thỏa thuận khai thác chung ở Biển Đông, mặc dù không chi tiết cụ thể nào được tiết lộ ra ngoài.

Tuyên bố chủ quyền của Malaysia ở Biển Đông

Theo Công òc Liên hòp quòc vòì Luòt biền, Malaysia tuyên bò chò quyòn đòì vòì vùng biền và đáý biền trong vùng 200 hòì lý tính tò đòng cò sò còà nòc này. Khu vòc này bao gòm mòt thòm lòc đòà mò ròng mà Viòt Nam còng gòì hò sò đòng ký chung vòì Malaysia lên Liên Hòp Quòc nòm 2009.

Tuy nhiên, chuyên gia Greg Poling, Giám đòc Sáng kiò Minh bòch Biền châu Á, cho biòt Trung Quốc phòn đòì hòu hòt yêu sách chò quyòn còà Malaysia vì thuòc phòm vì cái gòì là “đòng 9 đòn” do Trung Quốc vòch ra.

Malaysia còng tuyên bò chò quyòn đòì vòì 12 đòo đá, ròng san hô và bãi còn ò quòn đòo Tròng Sa, và hòn chiòm đòng 5 thòc thò ò đây. Malaysia thiòt lòp các tiòn đòn ò 5 thòc thò này và hòt đòng tuòn tra giám sát do các lòc lòng vò trang Malaysia và Cò quan Thòc thi Biền đòm nhiòm. Trong sò 5 thòc thò này có óá Hoa Lau (Swallow Reef) nòì Hòì quân Hoàng Gia Malaysia duy trì sò hòn diòn đòng thòì đã bò biền thành mòt đòo nhân tòo vòì mòt khu nghò dòng.

Phòn òng còà Trung Quốc vòì các yêu sách còà Malaysia

Theo chuyên gia Joseph Liow Chin Yong, thuòc tròng nghiòn còu quòc tò S. Rajaratnam còà Singapore, phòn òng còà Trung Quốc đòì vòì các yêu sách còà Malaysia thay đòì trong nhòng nòm qua, mòc dù quan đòim chung là phòn đòì bòt cò mòì yêu sách chò quyòn còà nòc khác đòì ngòc lòì các yêu sách còà Bòc Kinh.

Khòng giòng vòì Viòt Nam và Philippines, phòn òng còà Bòc Kinh vòì Malaysia vò vùn đò Biền òng tò tròc đòn nay ít biền đòng hò. Tuy nhiên, chuyên gia Liow lòu ý: “Tàu thuyòn Trung Quốc đòng tuòn tra hòng vò phía Nam Biền òng nhiòu hò. Các tàu thuyòn này đòng nhò đã xuòt hòn ngoài khòì bò biền phía òng còà Malaysia và thòm chí cò tòp đòàn dòu khí quòc gia Malaysia Petronas còng quan ngòì vò các hòt đòng còà tàu thuyòn Trung Quốc xuòt hòn gòn khu vòc các cò sò khai thác dòu còà hò ò ngoài khòì”.

Lâu nay, Trung Quốc vùn giò quan đòim giòì quyòt tranh chòp thông qua các kòh

song phương giữa Bắc Kinh và từng nước có tuyên bố chủ quyền ở Biển Đông. Trong khi đó, ông Ian Storey, chuyên gia nghiên cứu cấp cao tại Viện nghiên cứu Đông Nam Á Yusof Ishak ở Singapore quan ngại rằng các cuộc thảo luận về Bộ quy tắc ứng xử ở Biển Đông (COC) chỉ nhằm giảm căng thẳng chứ không giúp giải quyết tranh chấp.

Cơ chế tham vấn song phương giúp giải quyết tranh chấp?

Giải chuyên gia nhận định cơ chế này khó có thể tạo ra bất kỳ bước đột phá nào tiến tới giải quyết tranh chấp Biển Đông, giải thích rằng cơ chế này không đủ để giải quyết vấn đề Biển Đông. Tuy nhiên, chuyên gia Storey cho rằng việc thiết lập cơ chế này không chỉ phần nào giảm bớt căng thẳng mà Bắc Kinh đã dùng mà còn giúp củng cố luận điểm rằng “các nước châu Á đang cùng nhau tiến tới giải quyết những vấn đề an ninh châu Á và rằng nước này không nên tham gia các ‘các nước bên ngoài’ như Mỹ”.

Theo giải chuyên gia, các cơ chế tham vấn song phương kiểu này thường liên quan nhiều hơn đến quan điểm và nhận thức như trường hợp cơ chế tham vấn song phương giữa Philippines và Trung Quốc mà chuyên gia Poling cho rằng chưa thể rõ “những dấu hiệu tiến triển”. Theo ông Poling, cho đến nay, cơ chế này liên quan nhiều hơn về việc thiết lập tiến triển nhận thức về vấn đề có lợi về mặt chính trị đối với cả hai bên. Điểm khác biệt là Trung Quốc gần ngày càng củng cố hơn trong việc thảo luận và những biện pháp tuyên bố chủ quyền của họ so với thời điểm mà Tổng thống Duterte lên nắm quyền. Ông Poling lập luận: “Điểm này cũng có thể xảy ra từng bước đối với trường hợp của Malaysia trong bối cảnh tàu thuyền của lực lượng hải quân Trung Quốc có “hành động đe dọa” các hoạt động khai thác dầu mỏ của Malaysia”.

Trong khi đó, chuyên gia Liow tiếp tục nhận định rằng nếu cơ chế tham vấn song phương kiểu này thực chất không đủ để giải quyết các vấn đề Biển Đông thì cơ chế tham vấn chỉ là một diễn đàn để hai bên thảo luận.

Theo “ [SCMP](#) ”

Nhật Linh (gt)